

Dosarul nr. 2r-60/24
2-23066914-01-2r-30012024

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: N. Mamaligă)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secieru, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecătorii

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Ghenciu Nicolae,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău” împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Ghenciu Nicolae ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 10 mai 2023 S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 15 669,60 de lei (pentru folosirea serviciului de alimentare cu apă) și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 470,08 lei.

Cauza a fost examinată în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău”. S-a încasat în mod solidar de la Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana în beneficiul S.A. „Apă-Canal Chișinău” suma de 15 659,60 de lei, cu titlu de datorie la plata pentru serviciile de alimentare cu apă pentru perioada septembrie 2022 - decembrie 2022, la locul de consum nr. XXXXX din str. XXXXX, or. XXXXX, mun. XXXXX, suma de 470,08 lei, cu titlu de taxă de stat, în total suma de 16 139,68 de lei.

La 14 noiembrie 2023, Ghenciu Nicolae a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral acțiunea.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Ghenciu Nicolae ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 10 ianuarie 2024, Ghenciu Nicolae a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului Ghenciu Nicolae a indicat că încheierea contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată. De existența hotărârii a aflat la 13 noiembrie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei.

Recurentul a mai susținut că, consideră că prin restituirea cererii de apel i-a fost încălcat dreptul de acces liber la justiție garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a participanților la proces, la data de 28 decembrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 51).

Astfel, recursul declarat la 10 ianuarie 2024 este în termen.

La 30 ianuarie 2024 în adresa intimă S.A. „Apă-Canal Chișinău” a fost expediată copia recursului declarat de Ghenciu Nicolae, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 70).

La 08 februarie 2024, S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus referință în care a indicat că consideră legală încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Ghenciu Nicolae ca fiind depus în afara termenului legal, iar argumentele indicate în recurs neîntemeiate.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 12 octombrie 2023 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis acțiunea depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău”.

Nefiind de acord cu hotărârea din 12 octombrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 14 noiembrie 2023, Ghenciu Nicolae a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral, fără a solicita repunerea în termen a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Ghenciu Nicolae ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Ghenciu Nicolae, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Cod de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 12 octombrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă de către Ghenciu Nicolae abia la 14 noiembrie 2023, pe când termenul-limită de depunere a apelului a expirat la 13 noiembrie 2023 (11 noiembrie 2023, fiind zi nelucrătoare, următoarea zi lucrătoare fiind data de 13 noiembrie 2023).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de

către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Ghenciu Nicolae peste termenul legal de atac, însă apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din Cod de procedură civilă, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Cod de procedură civilă, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Ghenciu Nicolae, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuia să depună diligență și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Ghenciu Nicolae precum că hotărârea adoptată i-a făcut adusă la cunoștință la data de 13 noiembrie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei.

La fel, Colegiul reține că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din Cod de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Prin urmare, recurentul Ghenciu Nicolae nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Completul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ghenciu Nicolae.

Se menține încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău” împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecătorii

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

Dosarul nr. 2r-60/24
2-23066914-01-2r-30012024

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecătorii

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de Ghenciu Nicolae,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău” împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 10 mai 2023 S.A. „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 15 669,60 de lei (pentru folosirea serviciului de alimentare cu apă) și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 470,08 lei.

Cauza a fost examinată în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău”. S-a încasat în mod solidar de la Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana în beneficiul S.A. „Apă-Canal Chișinău” suma de 15 659,60 de lei, cu titlu de datorie la plata pentru serviciile de alimentare cu apă pentru perioada septembrie 2022 - decembrie 2022, la locul de consum nr. XXXXX din str. XXXXX, or. XXXXX, mun. XXXXX, suma de 470,08 lei, cu titlu de taxă de stat, în total duma de 16 139,68 de lei.

La 14 noiembrie 2023, Ghenciu Nicolae a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral acțiunea.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Ghenciu Nicolae ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 10 ianuarie 2024, Ghenciu Nicolae a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

La 09 aprilie 2024, Ghenciu Nicolae a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale pentru efectuarea controlului constituționalității cuvântului „pronunțării” din art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În motivarea cererii a invocat că cuvântul „pronunțării” din conținutul art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, este neconstituțional și contravine art. 1 alin. (3), art. 4 alin. (1), art. 7, art. 15, art. 20, art. 26, art. 54 alin. (1) și art. 119 din Constituția Republicii Moldova, deoarece limitează dreptul părților care nu au fost prezente la pronunțarea hotărârii în exercitarea căilor de atac, respectiv de acces la justiție.

Examinând cererea depusă de Ghenciu Nicolae cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit alin. (5) al aceluiași articol, instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege, ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Modalitatea și cazurile de ridicare a excepției de neconstituționalitate au suferit modificări prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare din 01 iunie 2018). Astfel, ridicarea excepției de neconstituționalitate poate avea loc exclusiv în cadrul examinării fondului cauzei civile în prima instanță și în instanțele ce examinează căile de atac ordinare (apel, recurs).

Din conținutul normelor legale precitate rezultă indubitabil că instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă examinează fondul cauzei după ce a primit în procedură cererea cu care a fost sesizată.

La caz, însă, nu suntem în prezența acestor împrejurări, cererea lui Ghenciu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate nefiind depusă în procedura examinării cererii de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel declarată admisibilă conform legii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea lui Ghenciu Nicolae cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de către Ghenciu Nicolae cu privire ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Apă-Canal Chișinău” împotriva lui Ghenciu Nicolae și Ghenciu Svetlana cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecătorii

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi